

การเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1
Preparation for the New External Quality Assessment the
Schools under the Jurisdiction of the Office of
Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 1

วิชาญ ถิระโคตร^{1*}, ภาณุพงศ์ บุญรัมย์², พงษ์ธร สิงห์พันธ์³
Wichan Thirakhot^{1*}, Phanupong Boonrom², Pongthorn Singpun³

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
^{1,2,3} Educational Administration, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding email: wichan.tG64@ubru.ac.th

Received: 25 May 2023; Revised: 21 July 2023; Accepted: 25 July 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาปัญหาและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก แนวใหม่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 320 คน โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้างโดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีของครอนบาคเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที และสถิติทดสอบค่าเอฟ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อวิเคราะห์รายคู่พบว่าโรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลางมีความพร้อมมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก 3) ปัญหาและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาปัญหาที่พบคือ ขาดรูปแบบในการจัดทำรายงานที่ชัดเจน บุคลากรยังขาดความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ไม่มี

งบประมาณในการเข้าพื้นที่เก็บข้อมูล ไม่มีนวัตกรรมในดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการเก็บหลักฐานข้อมูลในระบบออนไลน์และขาดการบริหารจัดการที่ดีในการเก็บเอกสารหลักฐานและร่องรอยแนวทางการเตรียมความพร้อม คือ จัดอบรมการเขียนรายงานการประเมินตนเองของให้แก่สถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมในการประเมิน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองด้านระบบสารสนเทศ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ เตรียมเอกสารหลักฐานและร่องรอยจัดเป็นหมวดหมู่ในแต่ละมาตรฐานการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่

คำสำคัญ : การเตรียมความพร้อม, การประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่

ABSTRACT

The research aimed to: (1) study the State of preparation for the new external quality assessment of the Schools under the Jurisdiction of the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 1; (2) to compare the opinions of the government teachers toward the state of preparation for the new external quality assessment classified by position, education level. Work experience and school size; (3) Study problems and guidelines for preparation in a new way of external quality assessment. The sample of the study were 320 government teachers under the Jurisdiction of the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 1 selected by stratified random simple and the target groups for the interview are 3 school administrators and 3 teachers, a total of 6 people by purposive selection. The research instrument was a five-rating scale questionnaire with a confidence value equivalent to 0.98 and a structured interview form. Used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and variance analysis.

The research findings were as follows. 1) A State of preparation for the new external quality assessment of the schools under study was overall at a high level. 2) A comparison of the opinions of the subjects concerning the preparation showed that the samples as classified by positions and education level. Work experience had no different opinions. As classified by school size, they held different opinions with a statistical significance of .01. When analyzing the pairs, it was found that medium schools are better prepared than small schools large schools are better prepared than small schools. 3) Considering problems and guidelines for preparation in a new external quality assessment, there is no clear form of reporting; personnel still do not understand the new external quality assessment; no budget to rent storage space; no innovation in implementing educational quality assurance; no good management in documenting evidence and traces. The guidelines were as follows: Organize training on writing self-assessment reports for educational institutions; Appointing a preparatory committee for assessment; clearly define the roles and responsibilities of personnel; encourage

personnel to develop themselves in the field of information systems; Implement internal quality assurance systematically; prepare documentary evidence and traces into categories.

Keyword: Preparation, External quality assessment (new version)

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคลสังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด ชูสิทธิ์ ชูชาติ (2561: 3) "คุณภาพของคน" เป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ และ "การศึกษา" เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545(2545: 15) ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษา ที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดย กำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องรับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 1 ให้ยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 3 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมามีความคลาดเคลื่อนไป จากหลักการประกันคุณภาพ ทั้งระบบการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และระบบประเมินคุณภาพการศึกษา ในรายละเอียดหลายประเด็นที่ส่งผลให้เกิดการทบทวนประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น มาตรฐานการศึกษาที่มีจำนวนมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับงานปกติ เป็นภาระในการปฏิบัติ การประเมินและรายงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่แยกส่วนไปจากภาระงานปกติของสถานศึกษา เป็นการสร้างภาระเพิ่ม รวมทั้งระบบการประเมินภายในและภายนอก ที่ไม่สัมพันธ์กัน เป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน สร้างภาระและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2563: 6) การประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ มีความเปลี่ยนแปลงจากการประเมินคุณภาพการศึกษาแบบเดิมคือ ลดภาระเอกสาร เพิ่มเทคโนโลยี เชื่อมโยง สอดคล้อง ประกันคุณภาพภายใน ลดจำนวนการ

ประเมิน การประเมินเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ตามบริบท ประเมินเพื่อ “พัฒนา” ไม่ใช่ประเมินเพื่อรับรองหรือไม่รับรอง หลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ 2 ประการ 1.การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ที่จะต้องรับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายในการจัดการศึกษา และร่วมรับผิดชอบ ต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น 2. การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความท้าทายและช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา และยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาสู่สากลให้เป็นไปตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของประเทศ บรรลุเป้าหมายทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ส่วนที่ 1 การประเมินคุณภาพมาตรฐานเป็นการประเมินตามพันธกิจ และบริบทของสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน และ ประเด็นที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล ส่วนที่ 2 การประเมินความโดดเด่น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดให้มีการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา เพื่อเป็น การส่งเสริมความเป็นเลิศของสถานศึกษา ให้เป็นต้นแบบในการพัฒนาในด้านต่าง ๆวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ เน้นหลักฐาน เชิงประจักษ์ ที่สะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงาน โดยใช้ การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจทาน ผลการประเมิน โดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน ให้ครอบคลุม องค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ , 2563: 10-17) โดยการประเมินคุณภาพภายนอก จะแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก การประเมิน SAR (พิจารณาหลักฐานของ IQA ตามที่ปรากฏใน SAR) ระยะสอง ประเมินจากการลงพื้นที่ (Site Visit) ตามที่สถานศึกษาร้องขอ (พิจารณาหลักฐานหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ของ IQA) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้ารับการประเมินภายนอกแนวใหม่เป็นการสื่อสาร สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 รวมทั้งแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ , 2563: 21)

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานต้นสังกัด กำกับติดตาม และตรวจสอบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาประจำปี (SAR) และ ได้รวบรวมและสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา พร้อมกับประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบ และการตรวจเยี่ยมพื้นที่เชิงประเมินเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 คือการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาไม่มีรูปแบบการเขียนสถานศึกษาไม่เข้าใจการเขียนรายงานตามมาตรฐานการศึกษาตามประเด็นพิจารณาระดับคุณภาพแต่ละระดับคุณภาพเป็นปัญหาอย่างแรกซึ่งรายงานการประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ และปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานประกันคุณภาพการศึกษา (กลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2565: 60) ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบใหม่ รอบที่ 1 จำนวน 50 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 237 โรงเรียน และรอบที่ 2 เพิ่มเติม 40 โรงเรียน ซึ่งทางสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ประกาศผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ 1 มีโรงเรียนที่ผ่าน 45 โรงเรียน ไม่ผ่าน 5 โรงเรียน ในรอบที่ 3 ยังเหลือสถานศึกษาที่ต้องเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกนี้ อีก 187 โรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 และผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ตลอดทั้งเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการนำไปใช้ให้เหมาะสม และใช้ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) แบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้เทคนิควิจัยเชิงปริมาณ ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายใช้เทคนิควิจัยเชิงคุณภาพ

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 237 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 204 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 1,666 คน มีทั้งสิ้นจำนวน 1,869 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2565: 4)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 35 คน และครูผู้สอนจำนวน 285 คน มีทั้งสิ้นจำนวน 320 คนโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก การเทียบตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1986: 345, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 199) การเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งประชากรตามขนาดของสถานศึกษาและทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก 111 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 115 คนและสถานศึกษาขนาดใหญ่ 94 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และ

ครูผู้สอน จำนวน 3 คน คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีผลงานเชิงประจักษ์ด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษา และได้รับรางวัล IQA AWARD ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 4 และครูผู้สอนที่เป็นผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาทำงานด้านประกันคุณภาพการศึกษามากกว่า 5 ปี มีผลงานเชิงประจักษ์ด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษา และได้รับรางวัล IQA AWARD ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 4

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา, ครูผู้สอน 2) ระดับการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า, ตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป 3) ประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่ ต่ำกว่า 10 ปี, 10-20 ปี และมากกว่า 20 ปี 4) ขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก, ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและแนวทางการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 21 – 28) ได้แก่ สภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ of สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาแนวใหม่ 2) ด้านการเตรียมบุคลากร 3) ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ 4) ด้านการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในแนวใหม่ 5) ด้านเอกสารหลักฐานและร่องรอย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ of สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 โดยวิเคราะห์จากการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ of สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาแนวใหม่ 2) ด้านการเตรียมบุคลากร 3) ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ 4) ด้านการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในแนวใหม่ 5) ด้านเอกสารหลักฐานและร่องรอย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 และเก็บข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ Google Forms จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 320 คน

5.2 ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย 3 โรงเรียน จำนวน 6 คน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี โรงเรียนม่วงสามสิบ(อานวย ปัญญา) และโรงเรียนบ้านโพแพง วางแผนดำเนินการโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คำนวณค่าสถิติด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการทดสอบเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละโดยจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 89.06 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 64.69 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 45.94 ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 35.94

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวม ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาแนวใหม่	4.42	0.58	มาก
2	การเตรียมบุคลากร	4.25	0.68	มาก
3	ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่	4.20	0.66	มาก
4	การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในแนวใหม่	4.39	0.64	มาก
5	เอกสารหลักฐานและร่องรอย	4.15	0.70	มาก
เฉลี่ย		4.29	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.59) และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาแนวใหม่ ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=0.58) ด้านที่มีการปฏิบัติ น้อยที่สุด คือ ด้านเอกสารหลักฐานและร่องรอย ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.70)

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพ ภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และ ขนาดของสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ(F-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนว ใหม่ของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง

สภาพการเตรียมความพร้อมในการ ประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ของสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p- value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ของสถานศึกษาแนวใหม่	4.25	0.77	4.44	0.55	-1.47	.17
2. การเตรียมบุคลากร	4.01	0.83	4.28	0.65	-1.87	.07
3. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ ประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่	3.97	0.90	4.23	0.62	-1.63	.11
4. การดำเนินการระบบประกันคุณภาพ ภายในแนวใหม่	4.18	0.91	4.42	0.60	-1.50	.14
5. เอกสารหลักฐานและร่องรอย	3.96	0.85	4.18	0.68	-1.44	.16
เฉลี่ย	4.09	0.81	4.32	0.55	-1.67	.10

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก แนวใหม่ของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

สภาพการเตรียมความพร้อมในการ ประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ของสถานศึกษา	ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า		ตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป		t	p- value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ของสถานศึกษาแนวใหม่	4.44	0.59	4.39	0.56	0.79	0.43.
2. การเตรียมบุคลากร	4.29	0.70	4.18	0.63	1.42	0.16

3. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่	4.19	0.67	4.23	0.63	-0.53	0.60
4. การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในแนวใหม่	4.40	0.63	4.37	0.66	0.36	0.72
5. เอกสารหลักฐานและร่องรอย	4.18	0.73	4.10	0.65	1.05	0.30
เฉลี่ย	4.31	0.60	4.27	0.57	0.60	0.54

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	ประสบการณ์ในการทำงาน				
		df	SS	MS	F	p-value
1.การจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาแนวใหม่	ระหว่างกลุ่ม	2	0.59	0.30	0.88	0.41
	ภายในกลุ่ม	317	106.24	0.34		
	รวม	319	106.83			
2.การเตรียมบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	.41	0.20	0.44	0.64
	ภายในกลุ่ม	317	145.44	0.46		
	รวม	319	145.85			
3.ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่	ระหว่างกลุ่ม	2	.20	0.10	0.23	0.80
	ภายในกลุ่ม	317	137.66	0.43		
	รวม	319	137.85			
4.การดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในแนวใหม่	ระหว่างกลุ่ม	2	1.24	0.62	1.51	0.22
	ภายในกลุ่ม	317	129.97	0.41		
	รวม	319	131.21			
5.เอกสารหลักฐานและร่องรอย	ระหว่างกลุ่ม	2	2.33	1.17	2.40	0.09
	ภายในกลุ่ม	317	154.46	0.49		
	รวม	319	156.80			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.31	0.15	0.44	0.64
	ภายในกลุ่ม	317	110.73	0.35		
	รวม	319	110.04			

จากตารางที่ 4 พบว่า ความแปรปรวนของสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก
แนวใหม่ของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การเตรียมความพร้อมในการ ประเมินคุณภาพภายนอก แนวใหม่ของสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	ขนาดของสถานศึกษา				
		df	SS	MS	F	p- value
1.การจัดทำรายงานการ ประเมินตนเองของ สถานศึกษาแนวใหม่	ระหว่างกลุ่ม	2	3.75	1.85	5.76**	0.00
	ภายในกลุ่ม	317	103.08	0.33		
	รวม	319	106.83			
2.การเตรียมบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	5.98	2.54	6.77**	0.00
	ภายในกลุ่ม	317	139.87	0.44		
	รวม	319	145.85			
3.ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาแนวใหม่	ระหว่างกลุ่ม	2	4.70	2.35	5.60**	0.00
	ภายในกลุ่ม	317	133.16	0.42		
	รวม	319	137.86			
4.การดำเนินการระบบประกัน คุณภาพภายในแนวใหม่	ระหว่างกลุ่ม	2	4.59	2.29	5.74**	0.00
	ภายในกลุ่ม	317	126.63	0.40		
	รวม	319	131.21			
5.เอกสารหลักฐานและ ร่องรอย	ระหว่างกลุ่ม	2	4.57	2.29	4.76**	0.00
	ภายในกลุ่ม	317	152.22	0.48		
	รวม	319	156.80			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.45	2.22	6.61**	0.00
	ภายในกลุ่ม	317	106.59	0.34		
	รวม	319	110.04			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ความแปรปรวนของสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมิน
คุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงวิเคราะห์หาความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ ดังตาราง
ที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา โดยใช้วิธีของเชฟเฟ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ของสถานศึกษา	ขนาด สถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
สภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ของสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	-	-0.26**	-0.23*
	ขนาดกลาง	-	-	0.04
	ขนาดใหญ่	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

3. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 สรุปดังนี้

3.1 ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาแนวใหม่ ปัญหาที่พบ การจัดทำรายงานเนื่องจากไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน องค์กรประกอบของรายงานการประเมินตนเองไม่ครบถ้วน แนวทางในการเตรียมความพร้อม จัดอบรม การเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาแนวใหม่ จัดทำรูปแบบการเขียนรายงาน เขียนรายงานต้องชัดเจนเพื่อให้กรรมการมองภาพของสถานศึกษาได้ถูกต้อง

3.2 ด้านการเตรียมบุคลากร ปัญหาที่พบ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการสร้างความรู้ความตระหนักในสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการกระจายงาน แนวทางในการเตรียมความพร้อม จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ ขอบข่ายสาระการประเมิน วิธีการประเมิน และระยะเวลาในการประเมิน สร้างความตระหนักถึงสำคัญ และการมีเจตคติที่ดีต่อการการประกันคุณภาพ

3.3 ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ ปัญหาที่พบการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในงานประกันคุณภาพการศึกษาค่อยข้างน้อย ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมายังไม่ถูกจัดกระทำเป็นสารสนเทศที่พร้อมนำไปใช้ ไม่มีงบประมาณในการเข้าพื้นที่เก็บข้อมูล แนวทางในการเตรียมความพร้อม สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ใช้เทคโนโลยีสร้างแพลตฟอร์มในการเก็บข้อมูลของสถานศึกษา

3.4 ด้านการดำเนินระบบประกันคุณภาพภายในแนวใหม่ ปัญหาที่พบ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ไม่มีนวัตกรรมในการบริหารจัดการ ผู้มีส่วนได้เสีย (Stake Holders) ไม่มีส่วนในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แนวทางในการเตรียมความพร้อม ประชุมชี้แจงแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ กำหนดมาตรฐาน

การศึกษาของสถานศึกษา เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา สถานศึกษาออกแบบนวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

3.5 ด้านเอกสารหลักฐานและร่องรอย ปัญหาที่พบ การเก็บเอกสารยังไม่เป็นปัจจุบัน ขาดการบริหารจัดการที่ดีในการเก็บเอกสารหลักฐานและร่องรอย แนวทางในการเตรียมความพร้อม แต่งตั้งคณะกรรมการในการรับผิดชอบในแต่ละมาตรฐานและทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้บุคลากรจัดเก็บเอกสารหลักฐานและร่องรอยในระบบออนไลน์

อภิปรายผล

1. สภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ of สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ of สถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง of สถานศึกษาแนวใหม่ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านเอกสารหลักฐานและร่องรอยหลักฐานการผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ให้การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สมศ. สร้างการรับรู้ความเข้าใจเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาผ่านกิจกรรมการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจให้กับสถานศึกษาเพื่อสร้างความพร้อมรับการประเมินภายนอกให้กับสถานศึกษา รวมถึงการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการดำเนินการหลากหลายช่องทาง ได้แก่ จัดส่งเอกสารและข้อมูล ทำคลิป์วิดีโอ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ทั้ง แบบ Online และแบบ Onsite สอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิชกรณ์ สุขวงศ์ (2557) ได้ศึกษาปัญหาและการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 ของสถานศึกษา พบว่า การเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ลินดา พรหมฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พิรุณศักดิ์ มหานิติพงษ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า สภาพการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมพบว่า มีสภาพอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ of สถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาไม่แตกต่างกันการที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความตระหนักรู้และเข้าใจแนวทางในการประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก เข้าใจในกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเชื่อมโยงการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละรอบของการประเมินคุณภาพภายนอก สอดคล้องกับ เทวา ตั้งวานิชกพงษ์ (2556) ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่และตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามีการทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องในแต่ละส่วนของการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ครูผู้สอน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประสานงานและติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรในโรงเรียน หน่วยงาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางที่หลากหลายอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ Sheahan (2001) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการเพิ่มความเชื่อถือและคำจำกัดความคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของสาธารณชนและหน่วยงานภาครัฐมีผลต่อความต้องการในการสร้างคุณภาพและมาตรฐานการวัดคุณภาพการศึกษาในระดับสูงการสร้างเชื่อมั่นนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุดต่อการวัดคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ วนิภรณ์ สุขวงศ์ (2557) ได้ทำศึกษาปัญหาและการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่มีต่อการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การประเมินคุณภาพแนวใหม่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการประเมินแนวใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจึงได้เรียนรู้พร้อมกันในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ความร่วมมือของบุคลากรภายในสถานศึกษาโดยมีการประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทำงาน และเน้นการมีส่วนร่วมและร่วมมือกันเพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีความร่วมมือในหลายระดับ จะทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษามุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและคุณภาพของสถานศึกษาเป็นหลัก ดังนั้นข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันจึงมีความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ วันทนา เนื่อน้อย (2560) ได้ศึกษา เรื่องการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.3 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษาไม่แตกต่างกันการที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ต่างประสบการณ์กัน มีความเข้าใจในด้านการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกเท่ากัน เนื่องจากการประกันคุณภาพภายนอกเป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา มีเพียงวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกที่

ปรับเปลี่ยนบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน คุณภาพการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ในการประเมินภายในและการประเมินภายนอก ประเด็นสำคัญคือเน้นให้ความสำคัญของการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐาน ของสถานศึกษา เพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันผลการประเมินภายใน และ การให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอย่างตรง ประเด็น เพื่อขจัดภาระซ้ำซ้อน และเพิ่มโอกาสในการใช้ประโยชน์จากการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2563) สอดคล้องกับ วนิภรณ์ สุขวงศ์ (2557) ได้ศึกษาปัญหาและการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบที่ 3 ของสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ที่มีต่อ การเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 โดยรวมและรายด้านจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา เนื่อน้อย (2560) ได้ ศึกษา เรื่องการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า ครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.4 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการ เตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับ สถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จาก ผลการเปรียบเทียบดังกล่าว อธิบายได้ว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก กับสถานศึกษาขนาดกลางและ สถานศึกษาขนาดใหญ่ นั้น แตกต่างกันในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก มี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในประกันคุณภาพภายนอกแนวใหม่แตกต่างกัน กล่าวคือ สถานศึกษามีขนาดต่างกันมักมีองค์ประกอบปัจจัยพื้นฐานที่แตกต่างกันด้วย ทั้งด้านจำนวนครูหรือ บุคลากรในสถานศึกษาจำนวนนักเรียน งบประมาณที่ได้รับสนับสนุนโครงสร้างการดำเนินงาน การมีส่วน ร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เครือข่ายร่วมพัฒนา การสนับสนุนของผู้ปกครองและชุมชน หรือการจัด กิจกรรมต่าง ๆ การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นผลให้ปัญหาหรือ อุปสรรค สภาพความต้องการหรือปัจจัยสนับสนุนมีความแตกต่างกันไป ทำให้การเตรียมความพร้อมใน การประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่นี้ก็มีลักษณะแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ลินดา พรหมฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการที่จำแนกจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์รายคู่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาด กลางมีระดับความคิดเห็นที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ สุพรรณรติ ศรีปัตเนตร (2563) การศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัญหาและแนวทางการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ของ สถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือการจัดทำรายงานเนื่องจากไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน บุคลากรยังขาดความเข้าใจ ในการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ ไม่มีงบประมาณในการเข้าพื้นที่เก็บข้อมูล ไม่มีนวัตกรรมใน ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการเก็บหลักฐานข้อมูลในระบบออนไลน์และการบริหารจัดการ

ที่ดีในการเก็บเอกสารหลักฐานและร่องรอย สอดคล้องกับ แสงจันทร์ ม่วงจันทร์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาค้นคว้าเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบปัญหามากที่สุดคือครูไม่เข้าใจเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับ บัณฑิตพงศ์ ท้าวทุมมา (2560) ได้ศึกษาเรื่องการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนช่องฟ้าซิน เชิงวานิชบำรุง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ ผู้รับผิดชอบขาดความเข้าใจ และไม่ชัดเจนในเรื่องการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกำหนดบุคคลผู้รับผิดชอบที่ไม่ชัดเจน การประมวลผลยังไม่เป็นระบบที่สามารถนำข้อมูลมาเชื่อมโยงทั้งระบบ การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับ ลินดา พรหมฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาศาสนาและปัญหาการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน พบว่า ปัญหาที่พบ คือบุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามีการจัดทำเฉพาะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง ไม่มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาร่วมกัน แผนจึงไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีสถานศึกษา ไม่ได้นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาอย่างจริงจังผู้บริหารและครูผู้สอนมีการประสานงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในน้อย ไม่มีการส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาและการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูอย่างต่อเนื่อง แนวทางการเตรียมความพร้อม คือจัดอบรมการเขียนรายงานการประเมินตนเองของให้แก่สถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมในการประเมิน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจนส่งเสริม ให้บุคลากรพัฒนาตนเองด้านระบบสารสนเทศ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบเตรียมเอกสารหลักฐานและร่องรอยจัดเป็นหมวดหมู่ในแต่ละมาตรฐานการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก แนวใหม่ สอดคล้องกับ ลินดา พรหมฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาศาสนาและปัญหาการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน พบว่า ปรับทัศนคติของบุคลากรในองค์กรให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาโดยส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา จัดให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และมีการติดตามตรวจสอบการทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารออกเทศ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการชี้แจงให้บุคลากรทำการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อนำมาบรรจุในรายงานประจำปี สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษานำผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาอย่างจริงจังและสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Peter (1993 อ้างถึงใน อรพิน ภิญญภาวศุทธิ, 2547) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยในขั้นแรกกล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตชี้ให้เห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษายิ่งยิ่ง จากนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนด เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้อนุมัติที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วนของการกระบวนการและผลลัพธ์และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sheahan (2001) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการเพิ่มความเชื่อถือและคำจำกัดความคุณภาพ

การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของสาธารณชนและหน่วยงานภาครัฐมีผลต่อความต้องการในการสร้างคุณภาพและมาตรฐานการวัดคุณภาพการศึกษาในระดับสูงการสร้างความเชื่อมั่นนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุดต่อการวัดคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่
- 1.2 ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาขนาดเล็กในการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐานและร่องรอยในระบบออนไลน์ ออกแบบแพลตฟอร์มสำหรับเก็บข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.3 ปรับทัศนคติของบุคลากรในองค์กรให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาโดยส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.4 สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในแนวใหม่ที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา
- 2.2 ควรศึกษาสภาพ ปัญหา การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการประกันคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. (2565). รายงานประจำปี 2564. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต1. ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2561). ตามรอยพระยุคลบาท เรื่องชีวิต วัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 1). ห้างหุ้นส่วนจำกัดวันดาการพิมพ์.
- เทวา ตั้งวานิชกพงษ์. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 7(1), 59.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย. (2557). พื้นฐานการจัดการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- บัณฑิตพงศ์ ท้าวทุมมา. (2560). การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนช่องฟ้าซินเจิงวาณิชบำรุง จังหวัดเชียงใหม่. Veridian e-journal silpakorn university, 10(3), 2195-2198.
- พิรุณศักดิ์ มหานิติพงษ์. (2564). สภาพและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 5(1), 66-68.

- ลินดา พรหมฤทธิ์. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วินิธรณ์ สุขวงศ์. (2557). การศึกษาปัญหาและการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุพรรณวดี ศรีปัตเนตร. (2563). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. บริษัท พี เอ็น เค แอนด์ สกายพรินติงส์.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2563). การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- อรพิน ภิญโญภาวสุทธิ. (2547). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Sheahan, P. M. (2001). Curriculum and Teachers Attitude: The Impact of the Change Process in Special Education [Abstracts]. Doctoral Dissertation University of Cambrige. In Dissertation Abstracts International. 62 (93), 5819 – A.
- Wong, M. N. C. & Li H. (2010). From External Inspection to Self Evaluation: A Study of Quality Assurance in Hong Kong Kindergartens. Early Education and Development. 21(2), 205–233.